

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0406123	Datum opzoeking:	9/11/2020
Referentienummer:	Kloosterstraat 5-1	Zoekdata:	73006M0171/00S000
Datum opzoeking themabestand:	9/11/2020	Perceel:	73006M0171/00S000

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bilzen afdeling BILZEN 1 AFD/BILZEN/, sectie M met perceelnummer 0171/00S000 [73006M0171/00S000]

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Geen voorkooprecht van toepassing

Legende

- Voorkooprecht van toepassing
- Geen voorkooprecht van toepassing

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

In dit uittreksel worden alle Vlaamse voorkooprechten vermeld. Conventionele voorkooprechten en eventuele federale voorkooprechten vallen buiten het toepassingsgebied van dit uittreksel en moet u opzoeken via andere kanalen.

Datum informatieve vraag

De datum waarvoor de Vlaamse voorkooprechten opgevraagd worden.

Datum opzoeking themabestand

De datum waarop het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten' werd nagegaan of er al dan niet Vlaamse voorkooprechten van toepassing zijn op de gevraagde percelen. De resultaten m.b.t voorkooprechten zijn bijgevolg enkel geldig voor deze datum. Deze datum kan maximum 2 jaar terug in de tijd gaan i.v.m. de datum opzoeking themabestand.

Kolommen

De kolommen type, overzicht, begunstigen, begindatum bekendmaking en prioriteit worden enkel ingevuld indien er een voorkooprecht van toepassing is en de informatie gekend is.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging kwam tot stand in samenwerking met Informatie Vlaanderen en op basis van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurechten', erkend als authentieke geografisch gegevensbron (Decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkeurechten (B.S. 24/07/2007) en Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van het decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkeurechten en houdende de erkenning van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurechten' als authentieke geografische gegevensbron (B.S. 10/08/2012)).

Document gegeneerd op basis van de gegevens ontvangen van Informatie Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0406125	Datum opzoeking:	9/11/2020
Referentienummer:	Kloosterstraat 5-1	Zoekdata:	73006M0171/00S000
Perceel:	73006M0171/00S000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bilzen afdeling BILZEN 1 AFD/BILZEN/, sectie M met perceelnummer 0171/00S000 [73006M0171/00S000]

Wateroverstromingsgevoelige gebieden - kaart 2017

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Controleer of het perceel (gedeeltelijk) ingekleurd is als mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied
- Informatief: het middelpunt van het perceel is "Niet overstromingsgevoelig"

Legende

- Niet overstromingsgevoelig
- Mogelijk overstromingsgevoelig
- Effectief overstromingsgevoelig

Risicozones overstromingen - kaart 2017

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Controleer of het perceel (gedeeltelijk) ingekleurd is als risicozone voor overstromingen
- Informatief: het middelpunt van het perceel is niet gelegen in een risicozone voor overstromingen

Legende

- Risicozone overstroming
- Nieuwe risicozone overstroming (kaart 2017)

Afgebakende gebieden



Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Het perceel is niet gelegen in een afgebakende oeverzone of afgebakend overstromingsgebied.

Legende

-  IWB Oeverzone
-  IWB Overstromingsgebied

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Overstromingsgevoelige gebieden – kaart 2017

Het betreft de informatieplicht voor vastgoed in overstromingsgevoelig gebied ingevoerd in het decreet Integraal Waterbeleid (via aan wijziging van Wet 19 juli 2013), als instrument in de aanpak van wateroverlast.

Afgebakende oeverzones en overstromingsgebieden

Het betreft de gebieden afgebakend als oeverzone of overstromingsgebied om ervoor te zorgen dat er ruimte blijft voor water. In deze afgebakende zones, gelden een aantal gebruikersbeperkingen en kunnen instrumenten van recht van voorkoop, aankoopplicht of vergoedingsplicht van toepassing zijn.

Risicozones overstromingen - kaart 2017

Risicozones zoals bepaald in het Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones bedoeld in artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen).

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be

www.waterinfo.be/watertoets

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van de Vlaamse Milieumaatschappij, Dokter De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van de Vlaamse Milieumaatschappij via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent

0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0406122	Datum opzoeking:	9/11/2020
Referentienummer:	Kloosterstraat 5-1	Zoekdata:	73006M0171/00S000
Perceel:	73006M0171/00S000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bilzen afdeling BILZEN 1 AFD/BILZEN/, sectie M met perceelnummer 0171/00S000 [73006M0171/00S000]

Gewestplan

Hoofdbestemming (*):	woongebieden met cultureel, historische en/of esthetische waarde
Datum goedkeuring gewestplan:	16/04/1977
Gewestplan:	origineel gewestplan St-Truiden - Tongeren
Categorie:	Wonen

Indicatieve kaartweergave



Legende

 0100 - Woongebieden	 0700 - Groengebieden
 0105 - Woonuitbreidingsgebieden	 0701 - Natuurgebieden
 0200 - Gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut	 0702 - Natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuureservaten
 0400 - Recreatiegebieden	 0800 - Bosgebieden
 0401 - Gebieden voor dagrecreatie	 0900 - Agrarische gebieden
 0402 - Gebieden voor verblijfsrecreatie	 0901 - Landschappelijke waardevolle agrarische gebieden
 0410 - Gebieden voor toeristische recreatieparken (TRP)	 1000 - Industriegebieden
 0500 - Parkgebieden	 1100 - Ambachtelijke bedrijven en KMO's
 0600 - Bufferzones	 1700 - Landelijke gebieden

Uitgebreide legende <http://vastgoedinfo.vastgoedloket.be/gewestplan.pdf>

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave



Legende

-  Contouren van grondvlakken
-  Contouren van overdrukken (indien geen grondvlak van GewRUP aanwezig, is bestemming op gewestplan ook nog van kracht)
-  Contouren van lijnen

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Gewestplan

Het gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat enkel nog van kracht is op die plekken waar het niet vervangen is door een nieuwer plan. Na 2000 zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plekken gewijzigd door de opmaak van de 'ruimtelijke uitvoeringsplannen' (RUP'S).

Belangrijke Noot

Wilt u weten welke bestemming geldt op een bepaald perceel, dan vraagt u dit best na bij de gemeente. Zij hebben een overzicht van alle geldende plannen (ruimtelijke uitvoeringsplannen van gewest, provincie of gemeente, maar ook bijzonder plannen van aanleg) die het gewestplan intussen mogelijks hebben vervangen.

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Een ruimtelijk uitvoeringsplan heeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordende waarde voor alle overheidsbeslissing. Het Vlaams gewest maakt gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Ook provincies en gemeenten maken ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Raadpleeg de gemeente of provincie voor een overzicht van de plannen op hun grondgebied.

Meer info

www.ruimtelijkeordening.be

* Indien het perceel ingetekend is met meerdere bestemmingen, kan u de andere bestemmingen via de legende afleiden.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van Ruimte Vlaanderen, Koning Albert II-Laan 19 bus 11, 1210 Brussel, namens het Vlaams Gewest en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Ruimte Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0406124	Datum opzoeking:	9/11/2020
Referentienummer:	Kloosterstraat 5-1	Zoekdata:	73006M0171/00S000
Perceel:	73006M0171/00S000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bilzen afdeling BILZEN 1 AFD/BILZEN/, sectie M met perceelnummer 0171/00S000 [73006M0171/00S000]

Informatievraag: beschermd onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

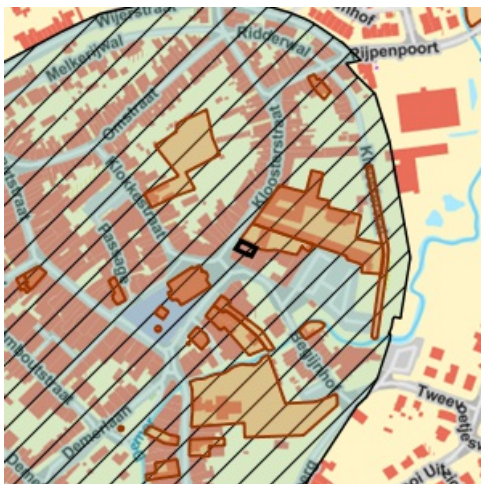
- Geen beschermd onroerend erfgoed

Legende

- Cultuurhistorische landschappen
- Archeologische sites
- Stads- en dorpsgezichten
- Monumenten
- Overgangszones

Informatievraag: vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Historische stadskern van Bilzen: (detail zie bijlage)

Legende

- Landschapsatlas
- Historische tuinen en parken
- Houtige beplantingen
- Archeologische zones
- Bouwkundig erfgoed - gehelen
- Bouwkundig erfgoed - relictten

Informatievraag: wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- **Historische stadskern van Bilzen:** Archeologisch (detail zie bijlage)

Legende

- Historische tuinen en parken
- Archeologische zones
- Bouwkundig erfgoed - gehelen
- ▲ Bouwkundig erfgoed - relictten
- ▨ Houtige beplantingen
- ▨ Landschapatlas
- Orgels

Informatievraag: Unesco werelderfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

Onroerend erfgoed wordt beschermd omdat het van grote waarde is voor de gemeenschap. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Het onroerend erfgoeddecreet voorziet vier mogelijke beschermingsstatuten;

1. een beschermd monument
2. een beschermd cultuurhistorisch landschap
3. een beschermd stads- of dorpsgezicht
4. een beschermde archeologische site

Geïnteriseerd onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Daarnaast zijn er ook enkele thematische inventarissen gerealiseerd: over historische tuinen en parken, houtige beplantingen met erfgoedwaarde en orgels.

Geïnteriseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met bepaalde rechtsgevolgen, die verschillen naargelang de inventaris.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet in de vaststelling van minstens vijf inventarissen:

- De inventaris van het bouwkundig erfgoed
- De landschapsatlas
- De inventaris van de archeologische zones
- De inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde
- De inventaris van historische tuinen en parken

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel vijf beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette en de volledige Brugse binnenstad.

Informatieverplichting

Iedereen die **een beschermd onroerend erfgoed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar dient in de publiciteit én in de onderhandse en authentieke akte vermelden dat het om een beschermd goed gaat, en wat de precieze rechtsgevolgen daarvan zijn.

Iedereen die **een geïnteriseerd onroerend goed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar, moet dit niet in de publiciteit vermelden, maar wel in de onderhandse en authentieke akte, alsook de precieze rechtsgevolgen die aan de opname verbonden zijn door een verwijzing naar hoofdstuk 4 van het Onroerenderfgoeddecreet op te nemen.

Archeologie

Op percelen die in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site gelegen zijn of die in een archeologische zone gelegen zijn die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones dient de archeologieregelgeving te worden nageleefd. Zorg dat je het correcte traject volgt bij vergunningsaanvragen.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Kloosterstraat 5-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Bilzen afdeling BILZEN 1 AFD/BILZEN/, sectie M met perceelnummer 0171/00S000 [73006M0171/00S000]

Vastgestelde inventaris

Vastgestelde archeologische zone: Historische stadskern van Bilzen

Vastgestelde archeologische zone

Beknopte karakterisering

Typologies [steden, stadsomwallingen](#)

Datering [middeleeuwen, nieuwe tijd](#)

Beschrijving

De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stedelijke grenzen, meestal een omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingkern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening is in eerste instantie gekeken naar het 19de-eeuwse gereduceerde kadaster omdat dit de eerste nauwkeurige kadasterkaart is die nog een tijdsbeeld geeft van voor de industrialisering.

Is de aanduiding van

- **Bilzen (Bilzen)** Deze zone omvat de historische stadskern van Bilzen.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11876>

Beschermingsbesluiten

- [Historische stadskern Bilzen - https://id.erfgoed.net/besluiten/5875](https://id.erfgoed.net/besluiten/5875)
Vaststellingsbesluiten

Historische stadskern van Bilzen



Beknopte karakterisering

Typologies steden, stadsomwallingen

Datering middeleeuwen, nieuwe tijd

Beschrijving

Algemene Beschrijving

Bilzen is gelegen in vochtig-Haspengouw, net op de grens met de Kempen, in de vallei van de bovenloop van de Demer op een hoogte van ongeveer 50 meter, naar het westen aflopend tot 40 meter. De oostelijke oever is vrij steil (Borreberg, Katteberg) en loopt op tot 88 meter hoogte. Ten zuidoosten van de Demer heeft het landschap een typisch Haspengouws glooiend uitzicht. Het centrum ligt op de overgang tussen leem- en zandleembodems, terwijl de ondergrond uit tertiaire klei- en zandlagen bestaat. Op het gewestplan is de kern van Bilzen aangeduid als woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde. Aan de oostzijde is een zone van de Kloosterstraat tot ten oosten van de Demer als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut ingekleurd. Een strook tussen de Melkerijwal en de Wijerstraat, en het park in het zuidoosten van de kern, zijn tenslotte aangeduid als parkgebieden.

Archeologische nota

Op de Borreberg, ten oosten van de Demer, werden nederzettingssporen uit de ijzertijd aangetroffen (Deville 2013), maar in de historische kern zelf zijn nog maar weinig prehistorische vondsten gekend. Alleen op de markt werd bij archeologisch onderzoek een kuil aangetroffen die in de vroege bronstijd kon gedateerd worden (Driesen & De Winter 2007; Driesen & De Winter 2010).

De oorsprong van Bilzen hangt waarschijnlijk samen met de stichting van de abdij van Munsterbilzen. Deze werd volgens de traditie en vroegere geschiedschrijving aan Sint-Landrada (circa 705) toegeschreven, maar dit wordt maar weinig ondersteund door de eigentijdse geschreven bronnen (Sevenants e.a. 2010). Bilzen werd voor het eerst vermeld in 950 als *Beila*, in 1096 als *Belisia*. Dit zou verwijzen naar de Keltische godheid Belenos of afstammen van het Keltische *Belisa*, wat helder water betekent. Mogelijk was Bilzen een villa (*Bilisia*) van de Pepiniden-familie (Frankische edelen, voorouders van de Karolingers), waarvan Munsterbilzen het centrum vormde. De gunstige ligging aan de Demer, op de grens met de Kempen, geeft ontstaan aan een klein handelscentrum (Baerten 1963).

Uit de Karolingische periode daterende graven en paalgaten werden in de Sint-Mauritiuskerk aangetroffen. Deze sporen van een lichte houten constructie doen een kerkje uit de 8ste/9de eeuw vermoeden. De houtbouw werd spoedig vervangen door een stenen kerkje (Wouters 1994; Wouters & Cooremans 1994).

Bilzen en de helft van Kolmont worden door Lodewijk I van Loon als bruidsschat geschonken aan zijn dochter Geertruid bij haar huwelijk met Albert II van Moha, in 1170. Gerard van Loon weigert echter de bevestiging van deze gift aan de zonen van Geertruid; deze graaf verleent verschillende gunsten aan de inwoners van Bilzen. Het is niet duidelijk of hierbij ook het stadsrecht hoorde. Het ontstaan van Bilzen als stad is niet duidelijk, er bleef geen vrijheidscharter bewaard. Midden 13de eeuw was de stad echter al een feit, en ze was voor 1366 volledig omwald. Bilzen wordt de hoofdplaats van één der vijf ambten van het graafschap Loon (Baerten 1963).

Uit de late middeleeuwen werden op verschillende plaatsen waterputten, (verdedigings)grachten en andere structuren aangetroffen. Ook een stadsboerderij en restanten van verschillende stadspoorten getuigen van deze periode. Muurresten van de Maastrichterpoort, de Pijpenpoort en mogelijk de Hasseltsepoort werden aangetroffen bij verschillende archeologische onderzoeken (Driesen & De Winter

2007; Driesen & De Winter 2009; Driesen & De Winter 2010; Driesen & Senika 2009; Van Kerkhoven e.a. 2012; Pauwels 2006a; Pauwels 2006b). Op de locatie van het vroegere Begijnhof werden tenslotte muur- en funderingsresten uit mergel en baksteen beschreven die als restant van de begijnhofkerk geïnterpreteerd werden. Er werden tevens verschillende graven erbij aangetroffen (De Winter & Vanderbeken 2009).

In 1483, tijdens de burgeroorlog tussen prinsbisschop de Horne en de familie de la Marck, wordt Bilzen door troepen van Maximiliaan van Oostenrijk belegerd. De stad wordt na zware weerstand ingenomen; naar verluidt worden 1400 gemeentenaren gedood. Prinsbisschop Erard de la Marck herbouwt de stad in 1506 (Paquay 1915). In 1576 overvalt het Duits garnizoen, door de Spanjaarden uit Maastricht verjaagd, de stad en plundert kerk en pastorie. In 1623-1637 heerst de pest in de stad. In 1636 wordt de stad ingenomen en platgebrand door Jan van Weert en zijn Kroatische troepen. In 1654 plunderen Lorreïense troepen de stad. Dit gebeurt opnieuw in 1673 door Franse troepen bij het beleg van Maastricht tijdens de oorlog van Lodewijk XIV tegen de Verenigde Provinciën. In 1675 breken de Franse troepen een deel van de vestingen af, en wanneer ze in 1678 de stad verlaten, brandt een gedeelte van de stad af. Bilzen wordt nogmaals geplunderd in 1692 door Franse dragonders. In 1746 kamperen Franse troepen in de stad tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog; er heerst dysenterie onder de bevolking. In de loop van 1747 kent de stad inkwartieringen en plunderingen door keizerlijke en geallieerde troepen. In 1794 wordt Bilzen bezet door de Franse revolutionaire troepen; in 1795 wordt het hoofdplaats van een gerechtelijk kanton (Paquay 1924).

De plattegrond van de stad ontwikkelt zich volgens een min of meer concentrisch patroon, met als centrum de markt. De stad was voorzien van een omwalling met een poort aan elk van deze hoofdassen. Deze structuur blijft vrijwel ongewijzigd in het huidige stratenpatroon bewaard. In 1806 bestaan nog de verschillende stadspoorten en een gedeelte van de aanpalende muren. In 1819 worden de grachten gedempt. De Pypenpoort wordt in 1820 afgebroken, de Nutspoort en de Brugpoort in 1822. Vanaf 1876 wordt het kerkhof rondom de kerk weggeruimd. In 1890 worden de huizen naast het stadhuis afgebroken om een marktplein te vormen. Van 1894 tot 1895 wordt de rest van het kerkhof genivelleerd ter hoogte van de rest van het marktplein (Paquay 1924).

In 1256 wordt in het zuidoostelijke deel van de stad een begijnhof gesticht. Het lag vlak bij de Demer, aan de voet van de Borreberg. Na de onteigening in de Franse tijd (1800) vervalt de kapel volledig; ze wordt in 1864 aan de gemeente verkocht en ingericht als slachthuis. De begijnhofhuizen verdwenen in de loop der tijd. Bij het begijnhof hoorde een gasthuis. In 1880 wordt een hospitaal gebouwd, bediend door de Zusters van Barmhartigheid van Ronse (Remans 1951). Naast zijn functie als klein, regionaal handelscentrum blijft Bilzen tot de 20ste eeuw een landelijke gemeente zonder industrie.

Evaluatie van de bewaringstoestand en motivatie voor de afbakening

De stedelijke ruimte bewaart sporen van samenlevingen die daar achtereenvolgens aanwezig waren en deze ruimte aan hun noden hebben aangepast. Ze is met andere woorden het resultaat van een complex levenstraject waarbij de invulling veranderlijk was naar gelang de sociaal-economische, maatschappelijke en institutionele context. Meer nog dan bij dorpen hebben stadsplattegronden een cumulatief karakter en verschillende fasen. De meeste steden zijn niet als geheel gepland, maar hebben vaak een oude nederzettingkern die teruggaat op een oude burcht of abdij, een economische infrastructuur of andere. Soms kunnen deze zelfs refereren naar een oudere, vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid.

Het gebruik van de 19de-eeuwse kadasterkaart (gereduceerd kadaster) als bron voor het onderzoek naar de historische gelaagdheid van een stad wordt gesuggereerd omdat deze een tijdsbeeld geeft van net voor de industrialisering en omdat dit de eerste nauwkeurige versie van het kadaster is met perceelsaanduiding. De oorspronkelijke perceelsindeling van een stad is een relatief stabiel element in de plattegrond, die vaak een prestedelijke oorsprong kent. Ondanks de processen van herverdeling blijven oude bezitsgrenzen en straatpatronen toch lang zichtbaar in het stedelijke landschap. De historische stedelijke kernen zijn immense archeologische sites en behoren tot de meest uitgebreide en complexe sites ter wereld, zowel in extensie als in stratigrafie. Tegelijkertijd zijn deze sites door permanente verstedelijking en stedelijke ontwikkeling ter plaatse zwaar bedreigd.

Wat betreft de afbakening wordt er traditioneel van uitgegaan dat de aanwezige versterkingen in de eerste plaats louter defensieve structuren waren en als dusdanig infrastructuur met een zware belemmerende invloed op de stadsontwikkeling. Hieruit volgt de constructie om de stadswallen te beschouwen als grenzen aan de stadsgroei en dus als bepaling van stadsfasen. De stadswallen vormen een belangrijk onderdeel van de stedelijke identiteit en zijn als zodanig actieve componenten en bepalend voor de conceptuele stedelijke ruimte vóór de industriële periode en dus ook betekenisvol als afbakening van de complexe archeologische sites die onze steden zijn.

Omwille van al deze redenen wordt de grens van de archeologisch complexe en waardevolle ruimte vastgelegd op de buitenste afbakening van de stadsgracht rond de wallen en muren. De grachten bieden bovendien goede bewaringscondities voor organisch stedelijk afval. In een aantal gevallen werden de laatmiddeleeuwse muren tussen de 16de en de 18de eeuw vervangen door bastions en Vaubanversterkingen. De vergelijking met oudere stadsplannen laat ons echter steeds zien dat deze latere omwallingen ook de volledige laatmiddeleeuwse ruimte omvatten.

Het intekenen van de kernen gebeurde vanuit de ruimste perceelsafbakening en rekening houdende met belangrijke fysieke grenzen. Deze afbakening concentreert zich in de eerste plaats op de begrenzingen die zichtbaar zijn op de kaart, zoals stadsmuren, omwalling, stadsgrachten. Ook de open ruimtes tussen de bebouwde kern en strategische elementen zoals de rivieroever worden mee opgenomen. Op deze manier zijn we honderd procent zeker dat de afbakening van de historische stedelijke kernen in Vlaanderen dekkend is voor de volledige zone met complex stadsarcheologisch erfgoed (Tys e.a. 2010).

Bibliografie

Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven tussen 1845-1855, schaal 1:20.000.

- BAERTEN J. 1963: Over het ontstaan van de stad Bilzen, *Limburg* 42, 246-250.
- DEVILLE T. 2013: *Spelverstraat te Bilzen (gem. Bilzen). Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven*, Condor Rapporten 101, Bilzen.
- DEWINTER N. & VANDERBEKEN T. 2009: Bilzen: begijnhofkapel, *Limburg. Het oude Land van Loon* 88/4, 351-353.
- DRIESEN P. & DE WINTER N. 2007: *Archeologisch onderzoek in Bilzen uitgevoerd in het kader van de herinrichting van het stadscentrum: het Camille Huysmansplein, het Deken Paquayplein en de markt*, ARON-Rapport 11, Sint-Truiden.
- DRIESEN P. & DE WINTER N. 2009: Bilzen: Marktplein fase 2 (1), *Limburg. Het oude Land van Loon* 88/4, 354-357.
- DRIESEN P. & DE WINTER N. 2010: Bilzen: Marktplein fase 2 (2), *Limburg. Het oude Land van Loon* 89/1, 5-8.
- DRIESEN P. & SENICA K. 2009: Archeologisch onderzoek in Bilzen uitgevoerd in het kader van de herinrichting van het stadscentrum: Onze-Lieve-Vrouwstraat, Omstraat en Genutstraat, ARON-Rapport 44, Sint-Truiden.
- PAQUAY J. 1915: Kroniek der stad Bilzen uit de 15de eeuw, *Jaarboek van het Limburgsch Geschied- en Oudheidkundig Genootschap* 33, 17-44.
- PAQUAY J. 1924: *Bilzen voorheen; geschiedkundige schets*, Bilzen.
- PAUWELS D. 2006a: Bilzen: de oude Hasseltsepoort, in CREEMERS, G. & VANDERHOEVEN A. (red.) *Archeologische kroniek van Limburg 2001*, *Limburg. Het Oude Land van Loon* 85/1, 17-19.
- PAUWELS D. 2006b: Bilzen: een glimp van de middeleeuwse Pijpenpoort, in CREEMERS G. & VANDERHOEVEN A. (red.) *Archeologische Kroniek van Limburg 2003*, *Limburg. Oude Land van Loon* 85/4, 292.
- REMANS G. 1951: *Andere Geestelijke Instellingen, Limburgs Haspengouw*, 123-127.
- SEVENANTS W., DEVROE A. & VANNIEUWENHUYZE B. 2010: *Archeologische evaluatie en waardering van de abdij site van Munsterbilzen (Bilzen, provincie Limburg)*, Triharch-Rapport 2010/4, Erps-Kwerps.
- TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010: *Vectorisering en karakterisering van nederzettingkernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, Skar-rapport 5, Brussel.
- VAN KERKHOVEN I., DEVILLE T. & HOUBRECHTS S. 2012: *Romboutstraat te Bilzen (gem. Bilzen). Archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven*, Condor Rapporten 64, Bilzen.
- WOUTERS W. 1994: De Sint-Martinuskerk te Bilzen (Limb.), *Archaeologia Medievalis* 17, 38-39.
- WOUTERS W. & COOREMANS B. 1994: Noodonderzoek in de St.-Mauritiuskerk te Bilzen, *Archeologie in Vlaanderen* IV, 169-186.

Is aangeduid als

- **Bilzen (Bilzen)** Deze zone omvat de historische stadskern van Bilzen.

Omvat

- **Onze Lieve Vrouwstraat 9 (Bilzen)** Tijdens de archeologische opgraving werden in totaal 83 sporen en 14 muurresten aangetroffen en geregistreerd. Het betreft sporen uit de late middeleeuwen t.e.m. recent.

Is deel van

- **Bilzen (Bilzen)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140045>